

Amsterdam zoekt Schoolmakers

onzenieuweschool.nl

Juryrapport

Juryrapport Onze Nieuwe School

Tot 15 augustus 2015 had iedereen de mogelijkheid een plan in te dienen voor een nieuw onderwijsinitiatief. Deze initiatiefnemers presenteerden op 31 augustus in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam hun plannen aan de jury. De jury koos de plannen op basis van onder andere inhoudelijke kwaliteit, originaliteit, toegevoegde waarde op het bestaande aanbod en vernieuwend vermogen. De geselecteerde plannen gaan door naar de Incubator (broedkamer).

De jury bestond naast schrijfster en Volkskrant-journaliste Aleid Truijens (voorzitter) uit onderwijsvernieuwer en ervaren schoolmaker Tijn Koenderink, leraar en onderwijsjournalist van De Correspondent Johannes Visser, brugklasleerling van het Sint Nicolaas-lyceum Meryem Basoglu, hoogleraar onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam Monique Volman en leraar en onderwijsbrigadier Michael Idema. Zij waren zeer enthousiast over het hoge niveau van de onderwijsinitiatieven. Juryvoorzitter Truijens: *“Normaal gesproken zijn er eigenlijk maar een paar smaken als je het aan de bestaande bureaus overlaat. Deze initiatiefnemers hebben laten zien dat als je echt de ruimte geeft, er heel veel creatieve ideeën loskomen. De 15 plannen die nu doorgaan zijn daar een goed voorbeeld van. Het is prachtig dat ze die ruimte krijgen in Amsterdam. Dat zouden meer steden moeten doen!”*

De winnende plannen (in willekeurige volgorde)

#86 Klein Amsterdam

Klein Amsterdam is een onconventionele school die zich focust op de zogenoemde ‘tussenruimte’, waarin school, thuis en de stad samenkomen. Dit betekent dat niet alleen leerlingen welkom zijn, maar dat de deuren ook geopend zijn voor ouders, kunstenaars, en ondernemers. De jury prijst de initiatiefnemers voor de wijze waarop zij de ruimte van de school letterlijk en figuurlijk verbreden. Zij durven het onderwijs vanuit een andere hoek te benaderen. Ook is de jury enthousiast over de ambitie van de school om gebruik te maken van wat de stad te bieden heeft, de aandacht voor kunst, taal en geschiedenis en de hoge verwachtingen die de school heeft van de leerlingen. De jury ziet als aandachtspunt voor dit initiatief om alle beoogde betrokken partijen te verleiden om zich echt verantwoordelijk te voelen voor de school.

#117 De Latijnse School

De Latijnse school is een school met een doorlopende leerlijn voor leerlingen van 6 tot 16 jaar, gebaseerd op het studieprogramma van antiek en middeleeuws Europa. De vakken worden verdeeld in een ‘trivium’ van taalvakken (grammatica, retorica, logica) en een ‘quadrivium’ van rekenvakken (rekenkunde, meetkunde, muziektheorie, astronomie). De jury ziet dit als een goed doordacht en vernieuwend plan, dat een echte evolutie van het huidige gymnasium zou kunnen betekenen. Het plan trekt met name de aandacht door de aansluiting bij de onderwijsbehoefte in Amsterdam, en de manier waarop het de overgang tussen basis- en middelbare school op tracht te vangen. Het belangrijkste aandachtspunt voor deze school ligt wat betreft de jury in het vroege examenjaar (op 16-jarige leeftijd), en is wat hen betreft niet noodzakelijk voor de waarde van het concept.

#15 Laterna Magica

Laterna Magica is een school voor leerlingen van 0 tot 18 jaar, waarbij nieuwsgierigheid als bron wordt gezien voor leren. De jury ziet dit als een beproefd concept in het primair onderwijs, waar het voortgezet onderwijs via de doorlopende leerlijn veel baat bij zou kunnen hebben. Naast de concrete uitwerking van het concept en de vele aspecten die erbij komen kijken, spreekt dit plan de jury aan vanwege de focus op de natuurlijke ontwikkeling van een leerling en het vervangen van de gebruikelijke klassenstructuur door heterogene units van leerlingen. De jury noemt het plan ook wel 'realistisch vernieuwend' en waardeert de rol van de leerkracht, die het onderwijs ontwerpt en uitvoert. De jury ziet het besteden van voldoende aandacht voor de basisvakken, en het organiseren van geschikt maatwerk voor zwakkere leerlingen als aandachtspunten voor deze school.

#56 Via Marzano

Via Marzano is een school voor tieners en pubers van 10 tot 16 jaar. Na zes jaar stromen leerlingen door naar klas 4 of 5 havo, klas 4 of 5 vwo of naar het mbo, niveau 3 en 4. Leraren hebben hoge verwachtingen van de leerlingen. Betekenisvol leren en betrokkenheid staan centraal. De jury noemt de school traditioneel en vernieuwend tegelijk, en is gecharmeerd van het pleidooi voor de late selectie. Verder noemt de jury het plan goed doordacht en heeft zij de indruk dat leren echt een 'feest' is op deze school, vanwege het motto dat iedere leerling vooruit kan. Ook prijst de jury de initiatiefnemers voor de wijze waarop zij hebben nagedacht over het effect van het personeelsbeleid op leerresultaten. De jury ziet de uitwerking van de manier waarop deze school de ambities daadwerkelijk wil verwezenlijken als aandachtspunt.

#84 De Akademia

De Akademia is een brede, multiculturele scholengemeenschap 'zonder muren' voor primair en voortgezet onderwijs (vmbo/havo/vwo), waar jonge mensen leren breed, kritisch en creatief te denken. Nieuwsgierigheid, verwondering en spel vormen de kern van het curriculum, waarvan de rode draad is gebaseerd op 'Grote Vragen': de 'eeuwige' vragen en verhalen over de wereld, de mensheid, de natuur en technologie. De jury is met name te spreken over de zorgvuldige wijze waarop is nagedacht over het curriculum, de rol van de leraar en de ruimte voor vrije ontwikkeling van de leerling. Ook vindt de jury het waardevol dat 'de wereld de school in wordt gehaald', en prijst de aandacht voor culturele tradities zoals kunst en literatuur. De jury is nieuwsgierig naar de manier waarop de initiatiefnemers het curriculum in dit plan willen vertalen naar een echte school.

#92 Het Forum

Het Forum is een school die het hele jaar geopend is, waarin vmbo en mbo samenkomen. De leerlingen stellen met hun mentor en ouders een individuele leerroute vast. Ze volgen basisvakken op hun eigen niveau en werken in kleine gemengde projectgroepen aan verdiepingprojecten. Leerlingen verlaten de school met een kant-en-klaar digitaal portfolio, dat ze kunnen gebruiken tijdens hun zoektocht naar een stage, werk of een vervolgopleiding. De jury prijst de combinatie van nuance en vernieuwend vermogen. Het plan is goed uitgewerkt, er is veel nagedacht en onderzoek gedaan en de jury is enthousiast over zowel het individuele karakter door de individuele leerroute als het samen leren. De

jury ziet als aandachtspunt voor dit initiatief om inhoudelijk wat concreter te worden bij de verdere uitwerking.

#52 Onze Amsterdamse School

De Amsterdamse school is een oefenplaats voor de echte wereld, waarbij 'levensecht' onderwijs wordt geboden voor ieder kind in Amsterdam, ongeacht afkomst, religie of capaciteiten. De school zet hoog in op de betrokkenheid en toewijding van leerkrachten, van wie zij verwachten dat deze ook het onderwijs ontwerpen en in verbinding staan met de ouders. De jury is onder de indruk van de concrete uitwerking van het plan, de onderwijskundige onderbouwing en sterke organisatie. Ook prijst zij de aandacht die in het plan is besteed voor het leren van de leraren, de deugdelijke uitgangspunten en de praktijkgerichtheid. De jury vraagt zich bij het plan af wie de school zal leiden en plaatst nog een punt van zorg bij de manier waarop zij zwakke leerlingen begeleiden in het volgen van hun interesse en op niveau blijven.

#69 De Alan Turing School

De Alan Turing School wil leerlingen van 4 tot 18 jaar in hun eigen tempo opleiden voor het wereldburgerschap in een geglobaliseerde, digitale wereld. De school is 50 weken per jaar geopend, van 8 tot 22 uur. De academisch geschoolde leerkrachten werken in professionele leergemeenschappen intensief samen. De jury prijst het plan om de lerende organisatie die de school ook voor de leerkrachten beoogt te zijn, evenals de uitwerking van de doelen die digitale middelen dienen in de school. Daarnaast stelt de jury de aandacht voor de 'denkende wereldburger' op prijs en vindt zij het plan maatschappelijk relevant. Aandachtspunten zijn volgens de jury vooral de manier waarop de initiatiefnemers het curriculum een rol laten spelen binnen de school, en het organiseren van de randvoorwaarden om een lerende organisatie te vormen.

#39 Het Kairos College

Het Kairos College is een school voor veelzijdig vrijeschoolonderwijs, waarin persoonlijke ontwikkeling centraal staat. Het is een school met een doorlopende leerlijn voor leerlingen van 4 tot en met 18 jaar, die is opgericht vanuit een ouderinitiatief. Brede ontwikkeling en autonomie van de leerkracht vormen – samen met de school als oefenplaats voor de samenleving – de kern van de school. De jury ziet dit initiatief als een beproefd concept dat is vernieuwd met verrijkende elementen zoals ICT en individuele leerroutes. Verder is de jury zeer positief over de aandacht die de school besteedt aan discipline, doorzettingsvermogen, levenshouding en ambachten. De jury ziet deze school als potentieel antwoord op de grote behoefte aan vrije scholen, maar vraagt zich nog wel af welke rol het collectief speelt in het individuele karakter van de school.

#2 Agora Amsterdam

Agora Amsterdam is een school voor leerlingen van vmbo, havo en vwo waarin samen leren centraal staat. Leerlingen krijgen de mogelijkheid om te leren wat ze zelf willen, waarbij de leraar het proces in de gaten houdt: wat en hoe er geleerd wordt. Het is een voortzetting van een al werkend initiatief in Roermond. De jury ziet dit als een gedurfd maar beproefd en goed doordacht plan en heeft vertrouwen in het team. Vooral het feit dat zowel leerlingen als docenten veel vrijheid krijgen en er gebruik wordt gemaakt van een digitaal platform

spreekt de jury aan. De jury ziet het aansluiten van het onderwijsprogramma bij leerlingen die minder bereid zijn om te leren als aandachtspunt.

#31 De Trampoline

De Trampoline beoogt de kansen voor leerlingen in Amsterdam Nieuw-West te vergroten, door zowel kennisonderwijs te geven, als vakken die de creativiteit en het denkvermogen stimuleren. Ook bieden ze een 'Baby University' aan waar ouders leren hoe ze – in hun eigen taal – de ontwikkeling van hun kinderen kunnen verrijken. De jury is enthousiast over het idealisme en de uitgangspunten van het plan: hoge verwachtingen van de leerlingen, een prikkelende omgeving bieden en meer onderwijstijd. Ook is de jury positief over de focus op emancipatie via onderwijs en zien zij dat er een duidelijke vraag vanuit de stad is naar deze school. Het aandachtspunt voor deze initiatiefnemers ligt wat betreft de jury bij het vertalen van de ambities naar een concrete aanpak van de school.

#62 Een VMBO voor jongens

Deze vmbo-school is afgestemd op het ontwikkelingstempo, de interesses, de talenten en de beweeglijkheid van jongens. Docenten fungeren hierbij meer als coach en ouders worden ook betrokken bij het onderwijs. Daarnaast wordt er veel aandacht besteed aan 'leren leren' en plannen. De jury ziet dit als een grensverleggend idee, waarbij rekening gehouden wordt met de specifieke onderwijsbehoeften van jongens en is positief over het preventieve effect dat deze school zou kunnen hebben op voortijdige schooluitval. Ook zien zij deze school als welkom antwoord op de feminisering van het onderwijs. Een aandachtspunt bij dit plan is dat de school ook moet opleiden voor 'de echte wereld', waar typische eigenschappen van jongens én meisjes van pas komen en waar niet altijd rekening gehouden kan worden met gender-eigenschappen, aldus de jury.

#41 Het atelier is het hart van de school

Op deze school staat het atelier centraal, waar leerlingen en docenten samen met kunstenaars aan zelfbedachte projecten werken. Leerlingen krijgen de vrijheid en ruimte om op deze manier waardevolle kennis te construeren en leren hierdoor vakoverstijgend en projectmatig te werken. De jury vindt dit een interessant en vernieuwend plan, doordat er gebruik wordt gemaakt van kunst en leerlingen hierdoor op een informele en onderzoekende wijze leren. Ook prijst de jury de initiatiefnemers voor het optimaliseren van doorlopende leerlijnen, wat mogelijk ten goede zal komen aan de overgang tussen basis- en voorgezet onderwijs. De jury ziet het uitschrijven van een concreet curriculum als een aandachtspunt en is specifiek benieuwd naar de wijze waarop basisvaardigheden worden geïmplementeerd binnen het schoolprogramma.

#108 Een onderwijsgemeenschap van en voor 0-18 jaar

Deze onderwijsgemeenschap wordt gevormd door een combinatie van pedagogen, onderwijskundigen, vakdocenten, filosofen, kunstenaars, sporters en leerlingen van 0 tot 18 jaar. Het uitgangspunt voor zowel docent als leerling is om samen te leren en te werken in betekenisvolle, uitdagende en veilige leeromgevingen. De jury noemt dit plan onderscheidend door de manier waarop de school is gevormd vanuit het collectief en de gemeenschap. Verder is de jury positief over de aandacht die wordt besteed aan het tegengaan van segregatie binnen het onderwijs, en de manier waarop de school late

selectie nastreeft. Een aandachtspunt bij dit plan is om de geformuleerde theoretische antwoorden op de uitdagingen te vertalen naar de concrete praktijk, aldus de jury.

#78 School for Excellence Amsterdam

De School for Excellence Amsterdam richt zich op leerlingen van 4 tot 18 jaar. Het programma bestaat uit een basis-curriculum en een persoonlijke ontdekkingsroute, die de leerling samen met een vaste mentor verkennen. De school heeft verschillende 'honken', waarmee zij de hele stad Amsterdam als leeromgeving willen ontsluiten. Een ambitieus en baanbrekend plan, waarbij er aandacht is voor de unieke talenten van leerlingen, aldus de jury. Verder waardeert de jury de manier waarop verschillende achtergronden, culturen, kennis en ervaringen een plek krijgen. Dit is ook gelijk een punt van aandacht: het is juist door het vernieuwend vermogen en het idealisme – dat de initiatiefnemers siert – erg lastig om het plan praktisch uitvoerbaar te maken.